

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ДКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Державне управління: удосконалення та розвиток № 9, 2017

УДК 35: 352

С. В. Гончар,

здобувач Інституту державного управління,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв

ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

S. V. Honchar,

applicant of Institute of State Management,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv

APPARATUS OF NOTIONS AND CATEGORIES OF RESEARCH OF MECHANISMS OF STATE REGULATION OF STAFF POTENTIAL OF EXECUTIVE ORGANS OF TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті актуалізується понятійно-категоріальний апарат, за допомогою якого описуються механізми державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів територіальних громад, потребує уточнення та конкретизації щодо конкретного об'єкта та предмета дослідження.

Акцентується увага на таких поняттях і категоріях у галузі державного управління, як «механізм державного управління», «державне регулювання» і «державне управління», «кадровий потенціал», «територіальна громада», «орган місцевого самоврядування».

Визначається, що у вітчизняній науці та законодавстві поняття «орган місцевого самоврядування» потребує конкретизації та деталізації з урахуванням найбільш суттєвих ознак; «механізм державного управління» є досить усталеним і розробленим; категорії «державне регулювання» і «державне управління» мають суттєві відмінності, пов'язані з використанням специфічних засобів (методів) управлінського впливу; поняття «кадровий потенціал» ототожнюється з «кадровим забезпеченням»; категорія «територіальна громада» має досить чітке визначення.

In the article, the apparatus of notions and categories describing the mechanisms of the State regulation of the staff potential of the executive organs of the territorial communities is presented. The concrete object and subject of the research need to be specified. Special attention is given to such notions and categories as "mechanism of State administration", "State regulation", "State administration", "staff potential", "territorial community", "organ of local self-government" in the sphere of State administration.

It is said that the notion of "organ of local self-government" in the home science and legislation needs to be more concrete and detailed taking into account as many essential attributes as necessary; «mechanism of State administration» is more stable and elaborated; the categories of "State regulation" and "State administration" have essential differences, connected with the use of specific means (methods) of the administrative influence; the notion of "staff potential" is identified with "staff provision"; the category of "territorial community" has a very clear definition.

Ключові слова: механізм державного управління, державне регулювання, державне управління, кадровий потенціал, територіальна громада, орган місцевого самоврядування.

Key words: mechanism of State administration, State regulation, State administration, staff potential, territorial community, organ of local self-government.

Постановка проблеми. Процес формування ефективного місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі є складним і суперечливим, що пов'язано зі спадщиною тоталітарних тенденцій і недостатнім ступенем розвитку інститутів демократії, досить низьким рівнем професійної підготовки муніципальних службовців.

У зв'язку з цим дискусії про місцеве (муніципальне) самоврядування та його природу не тільки в галузі державного управління, а й політології, соціологічної й політичної психології показують, що ця проблема вимагає фундаментального вивчення, котре, безумовно, не можливе без аналізу основних понять і категорій такого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що висвітлюють понятійно-категоріальний апарат досліджень механізмів державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів територіальних громад, містяться у численних фахових публікаціях, концептуальних і науково-практичних розробках з цих проблем багатьох авторів. У більшості поняття й категорії подаються у монографіях, навчальних посібниках і підручниках з державного управління (наприклад, авторами таких видань останніх років є В. Авер'янов, О. Висоцька, Т. Кагановська, І. Лопушинський, Р. Плющ, Р. Рудницька, О. Сидорчук, О. Стельмах та ін.).

Формулювання цілей статті. Поняттями й категоріями, що потребують уточнення відповідно конкретного дослідження (у нашому випадку – механізмів державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів територіальних громад), на нашу думку, є «механізм державного управління», «державне регулювання» і «державне управління», «кадровий потенціал», «територіальна громада», «орган місцевого самоврядування» тощо, чим і визначаються цілі цієї статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім уточнимо поняття «механізм державного управління». Механізм державного управління є складним і багатокомпонентним інструментом реалізації національної політики. Базовим елементом цього поняття є термін «механізм» – сукупність станів і процесів, з яких складається будь-яке явище (фізичне, хімічне, фізіологічне, психічне, соціальне чи інше).

Визначаючи механізм управління складною управлінською категорією, К. Шило слушно наголошує, що під «механізмом» розуміють внутрішній устрій, систему – наприклад, державний механізм управління. Також автор аналізує різні визначення цього поняття і робить висновок, що «механізм державного управління є сукупністю всіх можливих засобів цілеспрямованого впливу (методи, важелі, інструменти) органів державного управління на суспільство (правове, нормативне та інформаційне забезпечення)»; і далі: «відповідно до характеру впливу виділяють політичні, економічні, соціальні, організаційні та правові механізми» [16, с.306].

Більшість дослідників схиляються визначати державне управління (публічне управління, англ. *Public administration*) як вид діяльності держави, «здійснення управлінського організуючого впливу шляхом використання повноважень виконавчої влади через організацію виконання законів, здійснення управлінських функцій з метою

комплексного соціально-економічного та культурного розвитку держави, її окремих територій, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод» [3]. Структура ж механізму державного управління досить детально подана у роботі колективу авторів «Механізми державного управління: сутність і зміст» (2005), а тому потреба в додаткових класифікаціях з цього приводу відсутня [15, с. 14].

Поняття «*державне регулювання*» як сукупність інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до підприємств і громадян, включає закони, формальні й неформальні розпорядження і допоміжні правила, що встановлюються державою, а також недержавними організаціями або організаціями саморегулювання, яким держава делегувала регуляторні повноваження. Як зазначається в довідниковій літературі, «державне регулювання – це набір здійснюваних державними структурами заходів, направленими на контроль за поведінкою індивідів або груп, які потрапляють під контроль цих структур»; тут же подаються чітко окреслені сфери державного регулювання: тарифне (цінове) і нетарифне (нецінове) регулювання з їхніми сутнісними характеристиками та спрямуваннями [6].

Слід зазначити, що поняття «державне регулювання» досить часто використовується в наукових дослідженнях, політичній літературі й деяких нормативних актах поряд з поняттям «державне управління», що, безумовно, потребує уточнення. Співвідношення між цими поняттями або не визначається вченими, або розкривається залежно від їхніх позицій щодо загальних уявлень про форми та методи діяльності держави.

Вважаємо за потрібне глумачити поняття «державне регулювання» та «державне управління» на основі розуміння термінів «регулювання» й «управління». Звернемося до першого в Україні академічного курсу з адміністративного права В. Авер'янова «Адміністративне право України» (2004). Зокрема у § 5 «Державне регулювання і державне управління: співвідношення понять» автор спочатку подає загальнонаукове розуміння *регулювання та управління*, зазначаючи, що «регулювання й управління як соціальні явища, маючи спільну сферу застосування, передбачають різний за характером вплив на об'єкти управління з метою досягнення певних результатів, тобто реалізації встановлених цілей та завдань управлінського впливу. При цьому регулювання охоплює порівняно з управлінням ширшу сферу організаційної діяльності. Управління означає цілеспрямований вплив саме на об'єкти управління, використання методів, що передбачають підпорядкування цих об'єктів управлінському впливу з боку суб'єкта управління. Регулювання ж пов'язане не стільки з впливом на об'єкти управління, скільки на оточуюче середовище. Воно передбачає високий ступінь альтернативності поведінки керованих об'єктів» [2].

Виходячи з вище зазначеного, поняття «державне регулювання» будемо визначати на основі загальної теорії управління з урахуванням особливої сфери діяльності органів держави, які мають виконавчий характер; а «державне регулювання» трактуватимемо як більш широке поняття, котре охоплює ширшу сферу організаційності діяльності держави та тісно пов'язане насамперед з формами державного управління.

Також В. Авер'янов зазначає, що ці поняття частково збігаються, оскільки вони спрямовані на досягнення однієї мети управління: впорядкування соціальних об'єктів та соціальних процесів, переведення їх з одного стану в інший. Проте державне регулювання й державне управління мають суттєві відмінності, пов'язані з використанням специфічних засобів (методів) управлінського впливу.

Державне управління, як показано раніше, слід розглядати як певний вид діяльності органів держави, яка має владний характер і передбачає насамперед організуючий і розпорядчий вплив на об'єкти управління шляхом використання певних повноважень. З цієї точки зору, державне управління має ознаки, характерні для виконавчої влади, що пов'язані з поділом державної влади на законодавчу, виконавчу та судову.

Функціонування виконавчої влади, поряд з використанням методів державного управління, передбачає і державне регулювання. Останнє, виходячи з аналізу правових актів, застосовується не тільки в межах виконавчої влади і передбачає не тільки вплив на об'єкти управління, а й вплив на суспільне середовище цих об'єктів. Таке середовище означає соціальні процеси та явища, які безпосередньо впливають на стан певного об'єкта управління [2]. Слід додати, що комплексний механізм державного регулювання детально окреслено в [16, с. 306-307].

Кадровий потенціал будь-якої організації (інституції) визначатимемо як загальну кількісну та якісну характеристику персоналу; як вид ресурсу, пов'язаний з виконанням певних функцій і досягненням визначених цілей перспективного розвитку; як наявні та потенційні можливості працівників [6]. Кадровий потенціал зачасту асоціюється з кадровим забезпеченням державного управління. Так, Т. Кагановська в монографії «Кадрове забезпечення державного управління в Україні» (2010) подає характеристику правових та організаційних засад кадрового забезпечення державного управління і з'ясовує його сутність, принципи, завдання, функції, методи, нормативні засади та систему. Також розглядає форми та напрями кадрового забезпечення державного управління й уточнює значення кадрової роботи у системі кадрового забезпечення державного управління в Україні [9].

Більшість дослідників наполягають на необхідності оптимізації професійної діяльності службовців місцевого самоврядування як суб'єктів політичних і суспільних відносин, адже службовець європейського гатунку повинен мати прагнення до постійного зростання власного рівня фахових знань із використанням сучасних освітніх технологій. Йдеться

про безперервне навчання муніципальних службовців із застосуванням сучасних педагогічних технологій протягом усього життя, оскільки, стверджує Г. Берегова, сучасні світові трансформаційні процеси висувають перед суспільством «завдання зі створення якісної системи підготовки високоосвічених спеціалістів постмодерного, інформаційного суспільства, розробки оновлених підходів до навчання й виховання з метою ... піднесення рівня якості життя» [1, с. 32]. Слід додати, що кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування загалом потребує розробки специфічних педагогічних технологій освітнього простору, що характеризується особливостями стратегії і тактики взаємодії того, хто навчається з носіями та джерелами нових для нього знань.

Слід зазначити, що у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення поняття «*орган місцевого самоврядування*». Застосування цього поняття в різних нормах Основного Закону, Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» та низці інших нормативно-правових положень актуалізує необхідність сформулювати правове визначення цього поняття. Зокрема, Я. Журавель наголошує на тому, що орган місцевого самоврядування – це «орган публічної влади, який відповідно до закону від імені і в інтересах територіальної громади під власну відповідальність здійснює управління справами місцевого значення в межах Конституції і законів України» [7, с.10].

Але в цій дефініції відсутня вказівка на правовий статус органу місцевого самоврядування, хоча в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» чітко вказано, що «органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону» (пункт 1). Також «органам місцевого самоврядування законом можуть надаватися окремі повноваження органів виконавчої влади, у здійсненні яких вони є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади» (пункт 2) [8, ст.16].

Крім цього, таке визначення не вказує на матеріальну й фінансову основу місцевого самоврядування, яка прописана в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», стаття 16, пункт 3. Тут чітко визначено, що «матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають у управлінні районних і обласних рад» [8].

На нашу думку, вищевказане визначення є гранично стислим, але воно охоплює найбільш суттєве в загальній системі «місцеве самоврядування». Будучи максимально лаконічним, воно імпліцитно потребує конкретизації та деталізації принаймні урахуванням найбільш суттєвих ознак. Пропонуємо інтегровану дефініцію поняття «орган місцевого самоврядування» у такому вигляді: «Органи місцевого самоврядування – це органи публічної влади – юридичні особи з відповідною матеріально-фінансовою базою, що уособлюють інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст у межах повноважень, окреслених Конституцією України та іншими законами, а також переданих їм відповідними (сільськими, селищними, міськими) радами; органи місцевого самоврядування наділені окремими повноваженнями органів виконавчої влади, які вони здійснюють під контролем відповідних органів виконавчої влади, а також приймають рішення, що є обов'язковими на визначеній території».

Слід підкреслити, що в структурі законодавства, яка базується на конституційних засадах і конкретизує основні норми діяльності органів місцевого самоврядування в Україні, логічно виокремлюються групи: а) законів, що визначають спосіб формування органів місцевого самоврядування та обрання голів територіальних громад; б) законів, якими визначається формування ресурсів місцевого самоврядування, порядку формування бюджетів, встановлення податків і зборів; в) галузевих норм, що визначають місце і роль органів місцевого самоврядування в певних галузях правовідносин; г) нормативних актів Кабінету Міністрів, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, якими встановлюється порядок реалізації спеціальних норм, таких як організація тендерних закупівель, встановлення заробітних плат тощо; д) нормативних актів місцевих рад, якими визначається специфіка здійснення самоврядування на місцевому рівні – прийняття статутів, регламентація діяльності рад і виконавчих комітетів.

Базуючись на положеннях ст. 140 Конституції України та ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», можна розділити умовно органи місцевого самоврядування на дві групи: органи місцевого представництва (сільські, селищні, міські, районні у містах ради) та органи регіонального представництва (районні й обласні ради). Вважаємо за доцільне підкреслити, що органи місцевого самоврядування мають властивість подвійної суб'єктності: в якості суб'єкта управління місцевими справами «...як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи» (ст. 140 Конституції України); в якості суб'єкта державного управління органи місцевого самоврядування здійснюють такі повноваження: а) керують соціально-культурним будівництвом – освітою і наукою, медичним обслуговуванням, відають питаннями культури, фізичної культури, спорту і туризму, опікуються справами сім'ї та молоді, реалізують соціальну політику в територіальному утворенні, керують справами про адміністративні правопорушення в системі охорони здоров'я; б) здійснюють управління економікою, а саме – об'єктами комунальної власності, торгівельно-фінансовою сферою, АПК, промисловими підприємствами, ЖКГ, комунікаційними системами, відають питаннями екології, опрацьовують справи про адміністративні правопорушення у вищеназваних галузях; в) керують

адміністративно-політичною діяльністю територіального утворення, а саме – військово-оборонним комплексом, питаннями правоохорони, опікуються справами реалізації заходів в умовах надзвичайних ситуацій та виявів загрозливих чинників суспільної небезпеки [10].

Поняття «виконавчі органи» місцевого самоврядування є чітко та законодавчо окресленим; це створювані представницьким органом місцевого самоврядування органи, підконтрольні й підзвітні відповідній раді, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади – також підконтрольні відповідному органу виконавчої влади. Виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах рад в Україні є їх виконавчі комітети, відділи, управління й інші створювані радами виконавчі органи. Також чітко визначено, як утворюються виконавчі комітети, строк їхніх повноважень у складі відповідно сільського, селищного, міського голови, районної в місті ради; хто входить за посадою до їхнього складу та очолює їх тощо. А тому й не виникає потреба у коригуванні сутності цих категорій.

До понятійно-категоріального апарату механізмів державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів належить і поняття «територіальні громади». У політологічному енциклопедичному словнику йдеться про те, що територіальні громади утворюють «жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр» [4]. Або: «жителі, об'єднані пост, проживанням у межах села, селища, міста, що є самост. адміністративно-територіальними одиницями; добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адм. центр. Останнє відбувається за підсумками місцевих референдумів відповідних територіальних громад сіл. Таке рішення є наданням згоди на створення спільних органів місцевого самоврядування, формування спільного бюджету, об'єднання комунального майна. Вихід із складу добровільного об'єднання здійснюється за рішенням референдуму відповідної територіальної громади. Питання правового статусу територіальних громад регулюються Законом «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997) [14].

Основними ознаками територіальної громади визначена спільна територія існування, наявність спільних інтересів місцевого значення, соціальна взаємодія членів громади в процесі забезпечення цих інтересів, психологічна самоідентифікація кожного члена з громадою, спільна комунальна власність, сплачування комунальних податків [11, 5].

До вище сказаного слід додати, що також існує й *Інститут розвитку територіальних громад* (ICDU) – благодійна організація, що забезпечує сталий розвиток сільських та природоохоронних територій України, поєднуючи економічний, соціальний та екологічний підходи. Інститут працює з питаннями зміни клімату, сталого землекористування, посилення потенціалу місцевих громад та збереження дикої природи в Україні та окремих країнах СНД. Проекти Інституту реалізуються у сферах сільського, лісового, мисливського господарств і на природоохоронних територіях.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, поняттями й категоріями, що потребують уточнення щодо дослідження механізмів державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів територіальних громад, є «механізм державного управління», «державне регулювання» і «державне управління», «кадровий потенціал», «територіальна громада», «орган місцевого самоврядування».

Передусім слід зазначити, що у вітчизняній науці та законодавстві поняття: а) «орган місцевого самоврядування» потребує конкретизації та деталізації з урахуванням найбільш суттєвих ознак; б) «механізм державного управління» є досить усталеним і розробленим; в) «державне регулювання» і «державне управління» мають суттєві відмінності, пов'язані з використанням специфічних засобів (методів) управлінського впливу; г) «кадровий потенціал» зачасту ототожнюється з «кадровим забезпеченням»; д) «територіальна громада» має досить чітке визначення.

Окрім того, слід підкреслити, що чітке окреслення термінів і понять, якими будуть оперувати дослідники, має суттєве значення, оскільки воно покликане конкретизувати не тільки висвітлювану проблему, а й спрямувати у правильне русло сам процес дослідження (у нашому випадку – механізми державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів територіальних громад).

Перспективами подальших розвідок у цьому спрямуванні можна визначити подальше уточнення термінів і понять, якими оперуватимуть дослідники стосовно об'єкта й предмета своїх досліджень у галузі механізмів державного регулювання кадрового потенціалу виконавчих органів територіальних громад.

Список літератури.

1. Beregova G. D. Philosophy of education: pragmatist-instrumentalist concept of moulding the man of the future in higher education / G. D. Beregova // Future human imagean international journal for philosophy psychology and education. – К.: International Society of Philosophy and Cosmology, 2016. – №3(6). – p. 31-45.
2. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К.: Юридична думка, 2004. – 584 с.
3. Висоцький О. Ю. Основи державного управління. Частина I / О. Ю. Висоцький, О.С.Висоцька, Ю.П.Шаров. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008.– 52 с.

4. Громада територіальна // Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. – Х.: Право, 2015. – 816 с.
5. Громада територіальна // Юридична енциклопедія: [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – К.: Українська енциклопедія, 1998; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://leksika.com.ua/legal>.
6. Державне регулювання: Вікіпедія; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
7. Журавель Я. В. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Я. В. Журавель. – К.: 2008. – 21 с.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>.
9. Кагановська Т. Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: Монографія / Т.Є.Кагановська. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 330 с.
10. Конституція України; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Мороз О.Ю. Територіальна громада: сутність, становлення та сучасні українські реалії / О.Ю. Мороз // Науковий вісник «Демократичне врядування». – 2008. – Випуск 2. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik2/fail/Moroz.pdf.
12. Місцеве самоврядування в Україні: євроінтеграційний шлях: Колективна монографія / за заг. ред. Р. М. Плюща. – К.: Рідна мова, 2016. – 808 с.
13. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: Колективна монографія / за заг. ред. Р. М. Плюща. – К.: Рідна мова, 2016. – 744 с.
14. Погорілко В. Ф. Місцеве самоврядування; Юридична енциклопедія: в 6 т. [редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін.]. – К.: Українська енциклопедія, 2001. – Т. 3. – 792 с.
15. Рудницька Р. М. Механізми державного управління : сутність і зміст / Р. М. Рудницька, О. Г. Сидорчук, О. М. Стельмах; [наук. ред. д.е.н., проф. М.Д. Лесечка, к.е.н., доц. А.О. Чемериса]. – Львів : ЛПІДУ, 2005. – 28 с.
16. Шило К.М. Механізм державного регулювання формування трудового потенціалу / К.М.Шило // Економіка і організація управління. – № 1 (17) – 2 (18). – 2014. – С.306.

References.

1. Beregova, G.D. (2016), “Philosophy of education: pragmatist-instrumentalist concept of moulding the man of the future in higher education”, *Future human imagean international journal for philosophy psychology and education*, vol. 3 (6), pp. 31-45.
2. Aver'ianov, V.B. (2004), *Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative Law of Ukraine]*, Yurydychna dumka, Kyiv, Ukraine.
3. Vysots'kyj, O.Yu. Vysots'ka, O.Ye. and Sharov, Yu.P. (2008), *Osnovy derzhavnoho upravlinnia [Fundamentals of Public Administration]*, NMetAU, Dnipropetrovs'k, Ukraine.
4. Herasina, L.M. Pohribna, V.L. and Polischuk, I.O. (2015), *Hromada terytorial'na. Politolohichnyj entsyklopedychnyj slovnyk [The community is territorial. Political Encyclopedic Dictionary]*, Pravo, Kharkiv, Ukraine.
5. Shemshuchenko, Yu.S. (1998), *Hromada terytorial'na. Yurydychna entsyklopediia: [The community is territorial. Legal Encyclopedia]*, Ukrain'ska entsyklopediia, Kyiv, Ukraine.
6. wikipedia (2017), “State regulation”, available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (Accessed 30 Aug 2017).
7. Zhuravel', Ya.V. (2008), “Administrative and legal status of local self-government bodies”, Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Kyiv, Ukraine.
8. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), *The Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine"*, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page> (Accessed 30 Aug 2017).
9. Kahanov'ska, T.Ye. (2010), *Kadrove zabezpechennia derzhavnoho upravlinnia v Ukraini [Personnel Security of Public Administration in Ukraine]*, KhNU imeni V.N. Karazina, Kharkiv, Ukraine.
10. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “Constitution of Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 25 Aug 2017).
11. Moroz, O.Yu. (2008), “Territorial community: essence, formation and modern Ukrainian realities”, *Naukovyj visnyk «Demokratychnе vriaduvannia»*, vol. 2, available at: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik2/fail/Moroz.pd (Accessed 30 Aug 2017).
12. Pliusch, R.M. (2016), *Misceve samovryaduvannya v Ukrayini: yevrointegracijnyj shlyax: Kolektyvna monografiya [Local government in Ukraine, European integration path: Collective monograph]*, Ridna mova, Kyiv, Ukraine.
13. Pliusch, R.M. (2016), *Misceve samovryaduvannya v umovax decentralizaciyi vlady v Ukrayini: Kolektyvna monografiya [Local government in conditions of decentralization of power in Ukraine: Collective monograph]*, Ridna mova, Kyiv, Ukraine.
14. Pogorilko, V.F. (2001), *Misceve samovryaduvannya: Yurydychna encyklopediya, [Local Government; Law encyclopedia]*, Ukrayinska encyklopediya, vol. 3, Kyiv, Ukraine.

5. 15. Rudnyts'ka, R.M. Sydorчук, O. H. and Stel'makh, O. M. (2005), Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia : sutnist' i zmist [Mechanisms of public administration: the nature and content], LRIDU, L'viv, Ukraine.

6. Shylo, K.M. (2014), "The mechanism of state regulation of the formation of labor potential", Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia, vol. 1 (17) – 2 (18).

Стаття надійшла до редакції 11.09.2017 р.

ТОВ "ДКС Центр"

Вгору